

Predikan i Kyrkhults kyrka 2010 av Tobias Bäckström

2 sönd. efter trettandedagen

”Livets källa”

Jesaja 55:1-4

Upp 22:16-17

Joh 4:5-26

Den här dagen skulle förändra hennes liv. Det var inget som hon anade när hon var på väg till brunnen för att släcka sin törst. Det skulle hon också få men på ett betydligt djupare plan än vad hon hade tänkt sig. Här vi Sykars brunn skulle ett samtal äga rum, ett samtal med sju replikskiften mellan kvinnan och Jesus. Genom dialogen så förs hon steg för steg in i en djupare förståelse vem Jesus är.

Det hela började med en fråga från Jesus. Det är han som tar initiativ till kontakt. Och han ställer en enkel fråga till henne: ”Ge mig något att dricka”. Han visade sitt behov för henne. Han mötte henne på hennes egen nivå. Han kom inte ”von oben” och genast började tala om vad som var fel på hennes liv och vad hon skulle behöva göra för att rätta till det. Han kom snarare underifrån: det var han som gjorde sig beroende av henne. Det var så han började med att etablera en relation till henne.

Hennes reaktion är förvåning. Att den här judiske främlingen skulle tilltala henne hade hon inte väntat sig. Men Jesus för samtalet vidare. Han väcker hennes nyfikenhet: ”Om du visste...”, ”Om du visste vem jag är” och så antyder han att han skulle kunna ge henne levande vatten. Uttrycket levande vatten kunde också betyda rinnande vatten, till skillnad från stillastående. Och det är så kvinnan tolkade orden.

Hon tycks inte så imponerad av Jesus: ”Hur skulle du kunna ge mig vatten? Och vem är du? Skulle du vara större än vår fader Jakob?”

Men Jesus fortsätter och talar om hans vatten som ger evigt liv, som man inte blir törstig mer när man dricker det. Det är ett annat slags vatten som han hade avsett. Vattnet i brunnen släckte den fysiska törsten men det vatten som Jesus talade om släckte den andliga törsten.

Förmodligen förstår nu kvinnan att det inte är vanligt vatten som han talar om. Men hon tror honom ännu inte, en främling talar om för henne att han har vatten som man aldrig mer blir törstig av. Hon svarar lite ironiskt: ”så bra, då slipper jag gå hit mer”.

Nu tar samtalet en annan vändning: Jesus ber henne hämta sin man, väl vetande om hur det låg till med hennes affärer. Var det bara för att demonstrera sin profetiska förmåga genom att visa att han kände till saker om henne som en främling rimligtvis inte borde kunna göra. Det fick i så fall avsedd effekt: hon förstår att ha verkligen är en profet, och börjar ställa frågor som bara en profet kan svara på: Var ska man be till Gud, här eller i Jerusalem.

Men Jesus vill inte bara visa på sin förmåga att kunna se saker i hennes liv. Han byter egentligen inte samtalsämne. Han förde bara in samtalet på en djupare nivå. Från att ha samtalat om fysisk törst som släcks med fysiskt vatten, så har han nu börjat tala om hennes andliga törst. Hennes djupa existentiella behov. En törst som hon har försökt att släcka med att inleda relationer med olika män. Hon har gått från den ena till den andra, varje gång hoppats och varje gång blivit besviken. De här männen har inte kunnat tillfredsställa hennes djupast törst. Det kan ingen människa göra, bara Gud.

Vilka är de fem männen i våra liv? Vilka saker ha vi klamrat oss fast vid för att släcka vår inre törst? Vad ägnar vi oss åt för att möta vårt existentiella behov. Är det andra saker än Gud? I så fall blir vi besvikna.

Kvinnan blev här abrupt avslöjad. En hemlighet i hennes liv kom obarmhärtigt i dagen. Något som hon knappast hade kunnat vara förberedd för. Det finns fler händelser i evangelierna där mötet med Jesus leder fram till ett sådant här avgörande, när Jesus sätter fingret på en öm punkt. När han mötte en rik yngling som stolt deklamerade att han hållit lagen sedan han var ung så bad Jesus honom sälja allt han ägde och ge till de fattiga. De orden fick ynglingen att vända på klacken och gå. Jesus pekade på det som han använde sig av för att släcka törsten i sitt liv.

Hur gör vi när vi blir avslöjade? Vänder vi på klacken och drar oss undan, förhärdat vi oss? Eller gör vi som den här kvinnan: stannar kvar och fortsätter samtalet. Hon förstår att just han som genomskådat henne är den som också skulle kunna hjälpa henne. Även om det måste ha varit besvärande för henne så stannar hon, och nu samtalet vidare till ytterligare en nivå. Nu handlar det om bön, om tillbedjan. De fem männen i hennes liv står för hennes misslyckade försök att släcka sin gudslängtan. Nu talar de om hur hon istället bör göra. Och det är hon som leder in samtalet i börens värld. När hon förstod att hon hade en profet framför sig så passade hon på att ställa en fråga som hon länge burit på: hur gör man för att få kontakt med Gud? Var ska vi be?

Jesus svarar att det viktiga är inte var man befinner sig när man ber, om det är i Jerusalem eller någon annan stans. Det viktiga är hur man ber, att man tilltalar Fadern i ande och sanning. Att man ber utifrån sitt innersta och låter sitt innersta behov tala och kommer till Gud med sin längtan.

Kvinnan bad Jesus om hjälp för att be. Om du upplever det svårt att be, gör då detsamma. Om bönen i ditt liv inte fungerar, låt då det bli din bön. Någon har beskrivit bönen som när törsten möter källan: att be är att komma till Gud med sin längtan.

Kvinnan hade redan förstått att Jesus var profetisk. Och när han nu talade om en tid som kommer, som redan är här: att alla sanna gudstillbedjare ska be i ande och sanning då började hon ana något mer. Och liksom för att testa sin tanke så säger hon: ”Jag vet att Messias kommer.” Och Jesus svarar: ”Det är jag, den som talar till dig”. Där satt föremålet för hennes djupaste längtan: mitt framför ögonen på henne.

Samtalet hade börjat med att han bad henne om vatten. En till synes trivial fråga, men som ledde vidare till ett samtal om törst och hur man släcker den. Hade Jesus med en gång sagt vem han var så hade hon inte kunnat ta det till sig. Men steg för steg så lotsar han henne fram till den insikten. Han låter henne förstå att han känner hennes innersta längtan. Han pekar på misslyckande hennes liv, men utan att stöta bort henne. Han blottlägger hennes gudslängtan och visar samtidigt att han själv är svaret på hennes längtan. Han som är Messias, sänd av Fadern för att möta människors behov av Gud.